

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een negatieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Arts in de muziek (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst

datum	1. Inleiding
2 oktober 2012	Bij brief van 27 januari 2012 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor of Arts in de muziek (academisch gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 27 januari 2012 en ontvankelijk verklaard op 5 april 2012.
onderwerp	
accreditatierapport en -besluit (000220)	
bijlage	
2	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willem Elias, doceert filosofie en actuele kunst in de vakgroep Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel en verricht onderzoek in deze domeinen, met als specialiteit kunsteducatie. Hij is tevens decaan van de faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen (VUB);

Leden:

- Michiel Schuijjer, studeerde Muziekwetenschap aan de Universiteit Utrecht, waar hij in 2005 promoveerde en Muziektheorie aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag. Hij is momenteel lector aan het Conservatorium van Amsterdam;
- Wim Vos, studeerde slagwerk aan het Koninklijk Conservatorium en is daar actief als docent;
- Albert Wastiaux, studeerde musicologie aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij is intendant bij het Nationaal Orkest van België;
- Tammy Schellens, (onderwijsdeskundige), is doctor in de pedagogische wetenschappen en is verbonden aan de Universiteit Gent;
- Herlinde Van den Bossche, (student-lid), is student Klassieke Zang aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen.

Secretaris:

- Dries Froyen, secretaris.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 7, 8 en 9 februari 2011. Het visitatierapport dateert van 8 december 2011.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De opleiding wil aan alle bachelorstudenten een brede basisopleiding aanbieden. Hierin is naast de artistieke praxis ook veel aandacht voor kennis en inzicht, reflectie en theoretisch denken en zelfs managementtaken. De opleiding heeft verder als doel alumni af te leveren die levenslang bijleren en oog hebben voor artistieke en maatschappelijke dienstbaarheid. Tot slot is er aandacht voor artistiek onderzoek ten dienste van de artistieke praxis, waarbij de afgestudeerde bachelor zelf onderzoek kan uitvoeren. De commissie stelt vast dat de opleiding haar algemene doelstellingen heeft afgetoetst met het decreet. Ze is van mening dat de doelstellingen voor de bachelor- en de masteropleiding een adequaat niveau en academische oriëntatie hebben. De commissie vraagt doelstellingen omtrent internationalisering die impliciet wel aanwezig blijken, te expliciteren.

De commissie kon tijdens de gesprekken met de docenten vaststellen dat de visie en de doelstellingen van de opleiding over het algemeen breed gedragen worden door het docentenkorps. De commissie stelt vast dat voor de bacheloropleiding geen domeinspecifieke competenties geformuleerd zijn. De opleiding geeft als reden aan dat de academische bacheloropleiding geen finaliteit heeft. De commissie vraagt toch voor de bacheloropleiding ook domeinspecifieke competenties, bij voorkeur per afstudeerrichting, te expliciteren. Enerzijds ter informatie voor docenten en studenten, en anderzijds om het nagestreefde niveau van de instroom in de masteropleiding duidelijk te stellen.

De opleiding geeft zelf aan dat het beroepenveld niet systematisch betrokken is bij de ontwikkeling noch de actualisering van de doelstellingen. Ze ambieert het oprichten van een resonantieraad, waarin alumni en het werkveld vertegenwoordigd zijn, die zich zou buigen over de doelstellingen van de opleiding. De commissie ondersteunt dit voornemen. Uit de gesprekken met het werkveld blijkt wel dat de opleiding open staat voor de kritiek die voortkomt uit de informele contacten tijdens bijvoorbeeld de jurering van examens of het overleg over werkplekervaringen. Tevens suggereert de commissie de nagestreefde competenties aan het begin van ieder opleidingsonderdeel te overlopen. Dit zou de doelstellingen van de opleiding voor de student zeer concreet maken.

De opleiding heeft geen competentiematrix opgesteld. Hoewel de commissie van mening is dat het programma ontwikkeld is in lijn met de meeste doelstellingen, adviseert ze het opstellen van een competentiematrix om een duidelijk overzicht te krijgen van welke competenties in ieder opleidingsonderdeel aan bod komen. Het programma is opgebouwd rond drie pijlers: individuele en collectieve artistieke vorming, reflectieve vorming en vorming van een breed artistiek referentiekader. Binnen de pijler artistieke vorming is er naast aandacht voor de instrumentale ook veel aandacht voor de vocale vorming. Het reflectieve luik wordt in de bacheloropleiding op een eerder elementaire basis verbonden aan het artistieke luik. In een aantal opleidingsonderdelen worden inzichten door studenten aan elkaar gecommuniceerd en voorgesteld. Een eerste echte realisatie van de koppeling van onderzoek aan het artistieke is de bachelorproef. De opleiding schenkt volgens de commissie veel aandacht aan de derde pijler: het breed artistieke referentiekader. De opleiding voorziet in kennisontwikkeling die verder gaat dan de professionele kennis van het gekozen vakgebied. De drie pijlers zijn al in de bacheloropleiding aanwezig. De commissie stelt vast dat deze brede basis gemeenschappelijk wordt aangeboden binnen alle afstudeerrichtingen. Vanaf het derde bachelorjaar worden meer specifieke opleidingsonderdelen per afstudeerrichting gepland.

De studenten worden uitgebreid voorbereid op het uitvoeren van onderzoek: in de inleiding bibliografisch onderzoek, in het encyclopedieseminarie en in het reflectieve luik van de bachelorproef. De commissie is van mening dat de academisering succesvol wordt vormgegeven. De commissie is van mening dat de opleiding het professionele luik van het programma nog sterker moet uitbouwen. Ze stelt vast dat momenteel geen structurele samenwerking met organisaties uit het werkveld aanwezig is. Verder stelt ze vast dat, behalve in de afstudeerrichting Muziektherapie, stages niet structureel in het curriculum zijn ingebouwd. Ze vraagt de opleiding om te onderzoeken of binnen alle afstudeerrichtingen structureel een dergelijke werkplekervaring kan worden georganiseerd, evenwel zonder het studieprogramma te verzwaren.

De commissie is over het algemeen positief over de actualiteit en de vormgeving van het studiemateriaal. De verwijzingen naar wetenschappelijke literatuur zijn over het algemeen adequaat.

Het curriculum is samenhangend en met een duidelijke visie opgebouwd. Evenwel wordt de samenhang en de volgtijdelijkheid momenteel niet systematisch bewaakt. Er is overlap tussen de inhoud van sommige opleidingsonderdelen en de volgtijdelijkheid is niet altijd optimaal.

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een academisch gerichte bachelor.

De opleiding organiseert geen structurele studietijdmetingen. De commissie moedigt de opleiding aan hier werk van te maken. Ze stelt vast dat de werklast redelijk hoog ligt en dat het programma erg ambitieus is. Ze is van mening dat de opleiding volop heeft ingezet op academisering, maar geen fundamentele keuze ten koste van het luik 'breed artistiek referentiekader' heeft willen maken. Ze vraagt om na te gaan hoe het programma ter vorming van het artistieke referentiekader doelmatiger kan worden ingericht. Door het individuele onderwijs is er wel ruimte voor een gedifferentieerde aanpak, waarin een aangepaste studieplanning of –methode mogelijk is.

Pagina 4 van 10 De opleiding hanteert het Angelsaksische opleidingsmodel, met aandacht voor het vocale element en voor basiskennis van een polyfoon instrument. De uitwerking van grotere projecten in teamverband om een groepsgevoel te creëren, is een basisgegeven in de opleiding. In de bacheloropleiding wordt veel begeleide studie georganiseerd. De opleiding past ook team teaching toe, wat de commissie waardeert. Ze vraagt om alle studenten de kans te geven dergelijk onderwijs te volgen. Daarnaast waardeert de commissie de projectwerking, maar vraagt ze de opleiding erover te waken om voor iedereen zo veel mogelijk relevante projecten te organiseren.

De commissie waardeert dat er voldoende feedback is voor de praktijkvakken, maar stelt vast dat de vorm en de omvang ervan erg docentafhankelijk is, en vraagt de opleiding om feedback structureel in te bouwen. Dat is al zo bij de afstudeerrichting Muziektherapie. Bij praktijkvakken telt ook altijd de permanente evaluatie mee in het eindcijfer. De commissie vraagt om de ruimte voor subjectieve beoordelingen te verkleinen door per opleidingsonderdeel duidelijke criteria omtrent de permanente beoordeling en het gewicht ervan op de eindbeoordeling in het examenreglement in te schrijven. Tevens vraagt ze om in de toetsing van de theoretische opleidingsonderdelen meer aandacht te schenken aan inzicht en minder aan kennisreproductie.

Tijdens de toelatingsproef wordt gepeild naar de motivatie en de basiscompetenties. De commissie stelt vast dat de opleiding sterk gericht is op het potentieel van de kandidaten en vraagt te waken over de kwaliteit van de instroom door een balans te vinden tussen studenten die een hoog niveau hebben en studenten die mogelijk een hoog niveau kunnen bereiken. Daarnaast kan de opleiding initiatieven nemen om de instroom van een aantal instrumenten te verhogen.

Inzet van personeel

De opleiding beschikt over een team met veel gemotiveerde medewerkers, van wie een deel meer op zich neemt dan binnen hun functieprofiel omschreven is. De commissie stelt vast dat de werklast voor enkele personeelsleden te hoog is. De commissie stelt een gebrekkige organisatiestructuur vast en vraagt prioriteit te geven aan het opzetten van een organisatiestructuur waarin het departementshoofd meer kan delegeren en tijd kan vrijmaken voor het echte beleidswerk.

De opleiding hecht naast de artistieke en vakgebonden kwaliteiten veel belang aan de onderzoekscompetenties en -ambities van personeelsleden. Om het onderzoek en onderwijs met elkaar te verweven, geven doctorerende personeelsleden les. De commissie stelt vast dat de opleiding een actieve politiek voert om onderzoek te stimuleren en te ondersteunen. Waar mogelijk, wordt jonge mensen de kans gegeven te doctoreren. In 2009 zijn negen doctorandi aangesteld. Het onderwijzend personeel staat achter de visie op academisering van de opleiding. De commissie merkt ook op dat de resultaten uit onderzoek teruggekoppeld worden in het onderwijs.

De student-docentratio is 1.95. Hiermee zijn binnen de opleiding meer dan voldoende docenten aanwezig. Anderzijds is het aantal ATP-leden te weinig. De commissie vraagt daarom een herstructurering en uitbouw van het ATP. Ze vraagt de opleiding ook om erg waakzaam te zijn voor de verdeling van de werklast over de personeelsleden. Uit de gesprekken met de docenten blijkt dat de hoge werklast in combinatie met een weinig efficiënt beleid, waarbij veranderingen moeizaam en langzaam gerealiseerd worden, demotiverend werkt.

De campus, met ruime openingsuren, is een echte studie- en werkplek en is toegankelijk voor mindervaliden. De opleiding beschikt volgens de commissie over een mooie bibliotheek, die ten dele is opengesteld voor de studenten en docenten. Ze vraagt de opleiding de openingsuren van de bibliotheek te verruimen. Voorts beschikt de opleiding over een grote concertzaal met 750 zitplaatsen, een kamermuziekzaal met 350 plaatsen, een kapel met 250 plaatsen en een theaterzaal met 145 plaatsen. De commissie is positief over het opnamemateriaal dat ter beschikking staat in de zalen. Daarnaast heeft de opleiding een aantal specifieke leslokalen. De commissie was onder de indruk van het ruime aanbod aan orgels en de investering die de opleiding hierin doet. De commissie merkt tijdens de rondgang het ontbreken van een elektronische studio op. Daarnaast stelt de commissie vast dat de studenten van de afstudeerrichting Muziektherapie slechts één lokaal ter beschikking hebben, dat bovendien niet erg goed is uitgerust. Ze vraagt de opleiding meer inspanningen te doen om de studenten Muziektherapie een aangepaste studieomgeving te bieden. De opleiding wil de ruimtes voor onderzoek, die nu verspreid liggen in het gebouw, centraliseren. De commissie vraagt de opleiding te blijven zoeken naar voorzieningen die het onderzoek zowel voor studenten als docenten kunnen faciliteren.

De commissie waardeert het studentgerichte onderwijsbeleid en het systeem om de voortgang van studenten bij te houden. Ze vraagt meer aandacht voor het begeleiden van stages en activiteiten buiten de muren. Daarnaast vraagt ze de opleiding om de rol van studieadviseur niet te combineren met die van departementshoofd. De ombudsdienst functioneert goed. Op het elektronische leerplatform staan de infobrochuren en de studieroosters, met gedetailleerde informatie over elk opleidingsonderdeel, ter beschikking.

Interne kwaliteitszorg

De commissie is van mening dat te weinig expertise aanwezig is binnen het departement om zelfstandig de interne kwaliteitszorg te organiseren. De opleiding erkent dit, en geeft aan te streven naar een andere organisatie op hogeschoolniveau om expertise in verband met kwaliteitszorg te bundelen. De opleiding heeft recent een cyclus opgesteld waarin ze aangeeft alle opleidingsonderdelen minstens één keer in de drie jaar te bevragen. De commissie moedigt de opleiding aan deze cyclus in de praktijk te brengen. Enquêtes worden opgevolgd met focusgesprekken. De commissie stelt echter vast dat nog maar recent verslagen worden bijgehouden van de focusgesprekken. Ze acht dit noodzakelijk voor het systematisch aanpakken van pijnpunten, en moedigt de opleiding aan dit te blijven doen. Alumni worden sinds 2009 om de vier jaar bevraagd. Pas afgestudeerden krijgen in het jaar na afstuderen een enquête toegestuurd. De commissie stelt vast dat de medewerkers en het werkveld niet structureel worden bevraagd. De opleiding verwijst hierbij naar de vele informele en formele overlegmomenten waarin de medewerkers en/of het werkveld de kans krijgen om hun mening te geven. De commissie suggereert deze vormen van overleg aan te vullen met formele bevragingen. De commissie is van mening dat het binnen de opleiding aan een gefundeerde visie omtrent de kwaliteitsverbetering ontbreekt. Ze vraagt werk te maken van de professionalisering van de kwaliteitszorgmedewerkers, opdat de verwerking en interpretatie van de resultaten van de bevragingen op een meer systematische en betrouwbare manier verloopt. De commissie komt voor het facet 'evaluatie resultaten' tot een score onvoldoende.

De commissie stelt wel veel ad-hocopvolging vast van (kleine) pijnpunten, maar een systematische opvolging en een planmatig beleid ontbreken. Ze ziet veel enthousiasme, maar ook de nood aan meer mankracht en expertise.

Pagina 6 van 10 Ze is van mening dat door het gebrek aan systematiek de opvolging van verbeteringsacties volgens een verbeteringscyclus niet gegarandeerd is. De commissie komt voor het facet 'maatregelen tot verbetering' tot een score onvoldoende.

De commissie stelt vast dat als mensen betrokken willen worden bij de opleiding hiertoe kansen worden geboden. De studenten hebben over het algemeen het gevoel dat hun vragen en opmerkingen ernstig worden genomen. Structureel overleg met medewerkers is volgens de commissie nog volop in ontwikkeling. De opleiding geeft aan dat veel overleg heeft plaatsgevonden over de opmaak van het zelfevaluatie-rapport. Het formele overleg moet volgens de commissie transparanter verlopen en er dienen duidelijke verslagen te worden opgemaakt, die voor iedereen beschikbaar zijn. Voorts stelt de commissie vast dat er geen structurele opvolging is van de alumni en het beroepenveld.

De commissie maakt een negatieve afweging voor het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' en stelt dat de opleiding onvoldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen.

Resultaten

De afgestudeerden die de commissie kon spreken, hadden allemaal werk gevonden binnen de sector. Voor een groot deel bestond dit uit lesgeven. Binnen de koorwereld is er volgens het werkveld een snelle doorstroming naar de amateurgroepen en -kunsten. Tijdens de gesprekken met het werkveld bleek waardering voor de brede kijk en degelijke basis die de afgestudeerden meekrijgen. Het werkveld sprak vol lof over het niveau van de recente uitstroom, en in het bijzonder van de afgestudeerden Muziektherapie. Ook de commissie is van mening dat de resultaten aansluiten bij de doelstellingen en de profilering van de opleiding. De commissie stelde vast dat het niveau van de studenten binnen de afstudeerrichting Jazz/Lichte muziek over het algemeen redelijk hoog is. Ze constateert dat door de brede basis van de opleiding de afgestudeerden breed inzetbaar zijn. Toch is de commissie van mening dat de voorbereiding op een instap in het werkveld nog beter kan worden uitgewerkt. De commissie is van mening dat de scripties van een degelijk niveau zijn. Ze was vooral onder de indruk van de scripties van studenten binnen de afstudeerrichting Muziektherapie.

De commissie stelt vast dat de opleiding zichzelf geen streefcijfers oplegt. De commissie is echter van mening dat het opstellen van streefcijfers nodig is om het gerealiseerde onderwijsrendement te kunnen kaderen. De opleiding houdt wel het onderwijsrendement bij. In het eerste bachelorjaar slagen veel studenten slechts in minder dan 25 procent van het aantal studiepunten dat ze opnemen. Naarmate ze vorderen in de studie neemt dit aantal af. Volgens de opleiding heeft dit deels te maken met het feit dat ze veel oog heeft voor het potentieel van de instroom. De commissie waardeert dat de opleiding de studie-uitval bijhoudt. Ze stelt vast dat er binnen de afstudeerrichting Muziektherapie opvallend weinig uitval is. Ze vraagt de opleiding na te gaan op welke manier binnen deze afstudeerrichting uitval wordt beperkt, om hieruit conclusies te trekken met betrekking tot de andere afstudeerrichtingen.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De NVAO heeft bij de analyse van het beoordelingsrapport in het bijzonder aandacht besteed aan het verloop van het academiseringsproces. De NVAO heeft zich de vraag gesteld of de realisaties en plannen op grond waarvan de commissie tot haar oordeel komt voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleidingen dan volledig aan de accreditatiecriteria zullen beantwoorden. Daarbij is gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. De criteria die daarbij aan de orde zijn komen er samengevat op neer dat:

- a) in de doelstellingen de wetenschappelijke oriëntatie die men nastreeft duidelijk is en de onderzoekscompetenties worden verwoord;
- b) dat academisering in de inrichting en opzet van het programma tot uitdrukking komt, de inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar, de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- c) dat een onderzoeksomgeving in ontwikkeling is die de opleidingen ondersteunen en = voeden, de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij onderzoek;
- d) dat het aannemelijk is dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012/2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in februari 2011 een opleiding aantrof die een goede start had gemaakt met het academiseringsproces. De commissie draagt daarvan concrete eerste resultaten aan en is positief over wat al is bereikt. De commissie onderbouwt naar het oordeel van de NVAO overtuigend dat de opleiding in 2012/2013 aan de academiseringsdoelstellingen zal voldoen.

4. Oordelen visitatiecommissie

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	O	5.1 evaluatie resultaten	O
		5.2 maatregelen tot verbetering	O
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

E=excellent; G=goed; V=voldoende; O=onvoldoende.

Eindoordeel: negatief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	O
6 Resultaten	V

Eindoordeel: negatief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de muziek (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met negatief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in de muziek (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst goedgekeurd en wordt de opleiding niet geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Leuven wordt georganiseerd: Compositie, Directie, Instrument/Zang, Jazz/Lichte muziek, Muziekpedagogie, Muziektherapie.

Den Haag, 2 oktober 2012

Voor de NVAO,



Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

– naam instelling	Hogeschool Voor Wetenschap & Kunst
– adres instelling:	Koningsstraat 328
	B-1030 BRUSSEL
	BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie	Bachelor of Arts in de muziek
– specificatie	of Arts
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	Compositie, Directie, Instrument/Zang, Jazz/Lichte muziek, Muziekpedagogie, Muziektherapie
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Leuven
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Muziek en podiumkunsten